

Vinterfugle ved Blaavand
med særligt Henblik paa Katastrofen, forarsaget
af Snestormen sidst i Januar 1937.

Af V. STUHR, Blaavand

En Artikel, som Berlingske Aftenavis optog 5. Februar 1937, og som angik den store Fuglekatastrofe ved Blaavand Radio i Slutningen af Januar Maaned, hvor over Tusind Fugle frøs ihjel, var kun tænkt som en Opfordring til Bladets Læsere om at støtte vore Bestræbelser for at skaffe de mange Fugle Føde. Mange Fuglevenner i København skrev senere til mig, og anmodede om nærmere Oplysning om de Fuglearter, der enten fandt Døden eller blev set ved denne Lejlighed. Disse Oplysninger sendte jeg under Eet til Berlingske Tidende. Af Breve, som jeg senere har faaet i den Anledning, er jeg klar over, at Artiklen er optaget, men hvornaar véd jeg ikke, maaske i Slutningen af Februar. Assistent O. P. ELSNER her paa Radiostationen er Medlem af D. O. F. og assisterer med Oplysningerne om Fuglearterne; det burde egentlig være omvendt, saaledes at det blev ham, der varetog de ornithologiske Interesser herude. HEILMANN & MANNICHE'S Danmarks Fugleliv er anvendt til at identificere Fuglene med, og da vi har været i Stand til at holde baade døde og levende Fugle i vore Hænder, har denne Opgave ikke voldt os synderligt Besvær.

Vinden havde blæst vedholdende fra Øst i flere Dage med Temperaturer, der varierede mellem 4 og 7 Graders Kulde, og Snefaldet var paa een Dag saa stærkt, at man ikke ved højlys Dag kunde skelne Fyret paa 300 Meters Afstand. Midt under Snefaldet antog Vejret en fuldstændig abnorm Karakter, idet Sneen blev til Regn, og under Regnen naaede Termometret ikke over 4 Graders Frost. Vindstyrken varierede i 4 Døgn mellem 9 og 11. Vi har et talende Bevis for, at den vedvarende kolde Vind var den væsentlige Aarsag til det store Mandefald blandt Fuglene, idet vi i en straataekt Spejderhytte paa Stolper, altsaa uden Vægge, cirka 200 Meter fra Tjenesteboligerne ikke har fundet en eneste død Fugl, endskønt denne Hytte Dag og Nat var Tilholdssted for Hundreder

af Fugle, der søgte Ly for Vinden. Omvendt i Fyrreplantagen, der hører til Grunden, hvor Sneen var dækket af talløse døde Fugle, idet Plantagen ikke har været tæt nok til at kunne skaffe det fornødne Læ. Et andet Fænomen, som vi ogsaa fik Lejlighed til at iagttage, var, at mange Fugle i Læsiden af Husene holdt sig svævende og i langsom Dalen tog Retning efter Risterne til Viktualiekældrene. Og Aarsagen var den, at disse Rister, som ved Varmen nedefra holdtes fri for Sne, tegnede sig som mørke Felter i den hvide Sne. Naar den fine Frostsne havde boret sig ind i Fjerene over Øjnene paa Fuglene og dannet en Isskorpe ned over Øjnene, var Fuglene faktisk halvt blindede, og de skimtede da kun det mørke Maal. Siddende paa Risten eller flyvende i Luften var de lette at tage ved Hjælp af en Sixpence eller de bare Hænder.

Der blev rekvireret 20 kg hakket Talg og Affaldskød straks ved Fuglenes Ankomst. Dette blev fortæret allerede den første Dag, hvorefter der blev rekvireret en ny Sending Kødfoder, der imidlertid først naaede herud efter 3 Døgn Forløb, idet Rutebilen, der medbragte Foderet sneede inde. Fra Blaavand By blev der pr. Kane rekvireret alle de valsede Havregryn, som man laa inde med, og med dette Foder som Supplement til kogte Kartoffler, Rug- og Sigtebrød, Gryn etc. var det muligt at holde Liv i de udmattede Fugleflokke. Saalænge der blev serveret Havre, holdt Fuglene sig udelukkende til dette Foder, og det varede ikke længe før de havde samlet saa mange Kræfter, at de kunde reagere overfor Rovfuglene og humme sig af Vejen, naar disse slog ned. Naar Fuglene havde spist sig mætte, søgte de Læ for Hvile. Stedet var ikke lige let at finde, og havde den fine Frostsne først kilet sig ind imellem Fjerlaget, var Fuglene fortabte og døde i Hvilestilling. Paa Stærene frøs Benene saameget, at de ikke kunde støtte med de sammenkrummede Tæer, men maatte tage Foderet i liggende Stilling og holde Balancen med Vingerne.

Det er muligt, at mange andre Fuglearter end de af os iagttagne har søgt Tilflugt herude under Orkanen, men det haarde Vejr krævede Polarmundering for i det hele taget at kunne færdes ude mere end 5 Minutter ad Gangen. Som et Maal for Vindens Styrke kan man tage den Kendsgærning, at de overisede Skibe i indtil 100 Sømils Afstand fra Jyllands

Vestkyst meddelte, at Islaget var skiddenbrunt af Støv fra Sandstormene i det nordlige Jylland. Først cirka 14 Dage efter Uvejret smeltede Sneen og lagde Ødelæggelsernes Vederstyggelighed blot. Stærenes Lig kunde tælles i Hundredvis, og paa en Strækning af 3 km fra Radiostationen og ind mod Byen kunde man ved hvert Sommerhus eller Gaard finde mange døde Fugle, særligt Stære. Paa Uvejrets første Stadium var disses Antal allerede flere Hundrede, og en Flok Tornirisker paa et halvt Hundrede Stykker gik alle hurtigt til Grunde. Grøniriskerne, der indfandt sig i meget stort Tal, klarede sig bedre, selv om de blev sat ind i Vaskehusene i aldrig saa udmattet Tilstand. Derimod døde alle de Lærker, som blev indsat, endskønt de villigt spiste af Foderet. To Taarnfalke, som blev indsat hos den ornithologiske Assistent, befandt sig godt i Fangenskab, og det er maaske overflødigt at bemærke, at Bogfinker, Kvækerfinker og Graaspurve ingen Vanskelighed havde ved at opretholde Livet, naar først de var sluppet indenfor Døren. To Vintermusevaager var efterhaanden blevet saa udmattede, at de undertiden i Flugten tumlede mod Grene og Vinduer. Kun Sortkragerne syntes upaavirkelige af Vejrliget og tog for sig af baade levende og døde Fugle.

Da Vinteren paany satte ind i Slutningen af Februar, var vi i Besiddelse af store Forraad af Havregryn og alle Slags Fuglefrø, ligesom vi af Foreningen til Dyrenes Beskyttelse havde Tilladelse til at købe det fornødne Kødfoder paa Foreningens Regning. Uhyre Flokke af Sjaggere havde lejret sig omkring Radiostationen i flere Dage, og ud fra disse Flokke skilte Vindroslerne sig og søgte sammen med enkelte Sjaggere ind til Foderpladserne. En Knortegaas, som i flere Dage havde flagret omkring Foderpladserne, faldt tilsidst udmattet ned i en af Haverne; den blev sat i Bur, men vilde ikke tage Næring til sig. De faa Viber, som ogsaa holdt til ved Boligerne, forholdt sig som passive Tilskuere til de andre Fugles Indhug i Foderet; flere af dem fandtes senere døde i Plantagen. En Grønirisk med Ring om Benet blev fundet død i Sneen 16. Januar 1937; Vogelwarte paa Helgoland har oplyst, at Fuglen er indfanget og ringsat der 29. Oktober 1936.

Ringmærkning af Fugle finder ikke Sted herude. En tysk Student fra Gøppingen tilbragte Efteraaret i 1930 herude med Studier af Fugletrækket. Alle de døde Trækfugle han fandt rundt omkring blev berøvet Vinger og Ben, der saa blev postsendt dels til Gøppingen og dels til Helgoland. Under hans Besøg hændte det ret ofte, at der faldt over 100 unge Drosler paa een Nat. Igennem Aarene er Drosseltrækket over Blaa-vand taget betydeligt af, saa man skal være særlig heldig, hvis man finder et eneste Eksempel efter en Nat med stort Træk. 17. Marts 1937 faldt den første Husrødstjert samtidig med en Blishøne. Om kort Tid finder Invasionen af Rødstjerter og Brogede Fluesnappere Sted, der varer lige til Slutningen af Maj Maaned. Desværre falder der altfor mange af disse vævre og skønne Fugle, og med Skam at melde er det mere den store Senderantenne end selve Fyret, der er Skyld i de mange Fugles Død. Naar Stationen forhaabentlig til Efteraaret 1937 er rykket 2 Kilometer ind i Landet, vil Dødsofrene blandt de fjedrede Skabninger forhaabentlig blive betydeligt reducerede.

Fuglene i den strenge Vinter 1936—1937.

Af HALFDAN LANGE

Under de stormfulde, men milde, Efteraarsmaaneder lagde man i flere Egne Mærke til, at de fleste Arter kom i meget lille Antal, og tilsvarende skrives der fra Tyskland, at Ros-sitten fastslog et Antal, der laa langt under Gennemsnittet, og at Helgoland havde et ret svagt Træk. Man antager en Afbøjning af Ruterne mod Øst paa Grund af de vestlige Storme. Visse tyske Egne synes dog at have haft normalt Træk. [Sml. Der Vogelzug, VIII, 1937, p. 30 og navnlige p. 57—60.]

Efter nogle meget milde Uger i December—Januar, bragte en vedvarende Østenstorm fra 12. Januar til 2. Februar en meget hvas Vinter. Februar var ret mild, ofte med Snefald og nogle Gange med Frost, medens Marts atter bragte Kulde samt mere Sne.

Der var i November til Januar ikke mange Fugle i Danmark. Vi savnede Sjagger, Dompap, Snespurv, Stor